

Doc. Leopold Wagner
Kierownik Zakładu

Tadeusz Bączkowski
Ewa Cichocka-Piekacz

Zakład Propedeutyki i Profilaktyki Stomatologicznej

nazwa w 2007 r.

Zakład Propedeutyki i Profilaktyki Stomatologicznej został powołany zarządzeniem JM Rektora Akademii Medycznej – prof. Bolesława Górnickiego – we wrześniu 1970 r. Na siedzibę Zakładu wydzielona została część IV piętra w budynku przy ul. Filtrowej 30, składająca się z trzech pokoi i małej sali ćwiczeń o łącznej powierzchni około 90 m². Kierownikami Zakładu w latach 1970-2003 byli: ówczesny **doc. dr hab. n. med. Eugeniusz Spiechowicz** (1970-1972) (ryc. 1) i **dr n. med. Tadeusz Bączkowski** (1972-2003) (ryc. 2). Od roku 2003 kierownictwo Zakładu objął **dr hab. n. med. Leopold Wagner** sprawujący tę funkcję do chwili obecnej.

Zespół dydaktyczny stanowili głównie pracownicy Katedry i Kliniki Protetyki Stomatologicznej: doc. E. Spiechowicz, adiunkt Tadeusz Bączkowski i lek. dent. Zofia Bąk, Ewa Cichocka, Krystyna Skonieczna oraz Stanisława Rejchert z Kliniki Stomatologii Zachowawczej. Wkrótce do zespołu dołączył dr n. med. Andrzej Krocin. Pracownikami technicznymi byli: Maria Borodzicz-Jarmińska i Waldemar Przewoźniak, a sanitariuszką Irena Tomaszewska. Sekretariat Zakładu prowadziła pani Alina Wolińska, a od roku 1987 pani Izabella Tyszka.

Pierwszoplanowym zadaniem pracowników naukowo-dydaktycznych było opracowanie programów i wdrożenie nauczania nowych przedmiotów w ramach propedeutyki i profilaktyki stomatologicznej na miarę możliwości kadrowych, lokalowych i wyposażeniowych Zakładu. Wprowadzono przedmiot usprawnienia manualne, realizowany w formie ćwiczeń laboratoryjnych na I roku studiów (organizator – dr A. Krocin). Od II roku rozpoczęto nauczanie materiałowznawstwa stomatologicznego (odpowiedzialna – lek. dent. Z. Bąk), propedeutyki stomatologii zachowawczej (od-

Ryc. 1. Prof. Eugeniusz Spiechowicz
Kurator Zakładu
w latach 1970-1972

Ryc. 2.
Prof. Tadeusz Bączkowski
Kierownik Zakładu
w latach 1972-2003

powiedzialna – lek. dent. S. Rejchert) oraz propedeutyki profilaktyki (odpowiedzialne – E. Cichocka i dr n. med. J. Murzynowska). W ciągu III i połowy IV roku studiów prowadzono dydaktykę w zakresie propedeutyki protetyki stomatologicznej (odpowiedzialni – dr A. Krocin i E. Cichocka).

Celem dydaktyki było szerokoprofilowe przygotowanie studentów do podjęcia zajęć klinicznych oraz międzydyscyplinarna integracja nauczania z udziałem pracowników zainteresowanych Klinik – głównie Pedodontji, Periodontologii i Stomatologii Zachowawczej. Zajęcia prowadzono w 24-osobowych grupach w sali ćwiczeń fantomowych – sala ćwiczeń fantomowych (ryc. 3) z początku lat 70. XX w. wyposażona była w wiertarki elektryczne i fotel do demonstracji klinicznych.

W okresach pozadydaktycznych przygotowywano materiały do ćwiczeń w formie różnego rodzaju modeli gipsowych, a później z tworzyw sztucznych do zajęć specjalistycznych oraz wideopomocy w postaci kreskówek, przezroczy i filmów nagrywanych na taśmach magnetydowych (A. Krocin, Z. Bąk, E. Cichocka, W. Głowacki, M. Borodzicz-Jarminińska, S. Rejchert).

W połowie lat 80. XX w. zmodernizowano stanowiska dydaktyczne (ryc. 4). Zainstalowano indywidualne oświetlenie stanowisk pracy, wiertarki elektryczne typu „Tur”, statywy dla mocowania modeli w układzie klasycznym i horyzontalnym, będącym załącznikiem operacji klinicznych w pozycji leżącej – powszechnie dziś praktykowanej z uwagi na profilaktykę układu kostnow stawowego operatora i ergonomię pracy. Wyposażono

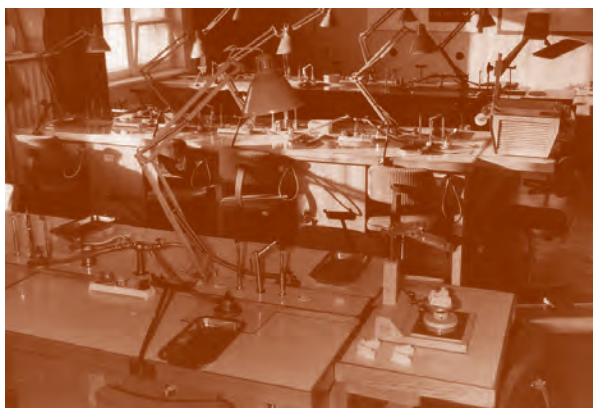
w niezbędne urządzenia dydaktyczne pomieszczenia do ćwiczeń manualnych z materiałowznawstwa i protetyki.

W latach 1970-2003 na etatach naukowo-dydaktycznych pracowali, oprócz wyżej wymienionych, następujący asystenci – lek. stom.: Elżbieta Kociszewska, Ryszard Szatkowski, Jan Śliwowski, Roman Biedrzycki, Wojciech Krocin, Anna Czapska, Renata Lenkiewicz, Krzysztof Wilk, Katarzyna Maciejewska-Wychowańska, Bohdan Bączkowski, Samira Tauma oraz mgr Waldemar Ćwirzeń; technicy dentyści: Marek Masłowski, Wiesław Kostrzewski, Dariusz Figaszewski oraz licencjonowani technik dentyści – Adam Jasiniewski i pomoc dentyści – Wiesława Cyganik.

Profesor Eugeniusz Spiechowicz był kuratorem Zakładu do czasu uzyskania stopnia doktora habilitowanego nauk medycznych przez pełniącego obowiązki Kierownika adiunkta Tadeusza Bączkowskiego. Stopień naukowy i stanowisko docenta zatwierdzone zostało w październiku 1979 r. na podstawie pracy pt. *Wpływ przeseł stałych mostów protetycznych na błonę śluzową grzbietu wyrostka zębodołowego.*

Ryc. 3. Sala ćwiczeń fantomowych z lat 70. XX w.

Ryc. 4. Sala ćwiczeń przedklinicznych z połowy lat 80. XX w., wyposażona w podświetlane lusterka, dmuchawki na sprężone powietrze i indywidualne oświetlenie stanowiska pracy.

Opiekunem pracy był ustępujący kurator Zakładu. Władze Uczelni powołały wkrótce Kierownika Zakładu na stanowisko profesora nadzwyczajnego.

Obecny skład osobowy Zakładu

- **Kierownik Zakładu – dr hab. n. med. Leopold Wagner**
- Dr n. med. Ewa Cichocka-Piekacz
- Dr n. med. Stanisława Rejchert
- Dr n. med. Waldemar Głowacki
- Lek. stom. Wojciech Michalski
- Lek. stom. Renata Lenkiewicz
- Lek. stom. Krzysztof Wilk
- Lek. stom. Ewa Fitak
- Lek. stom. Agnieszka Szpak

- Lek. stom. Jan Osytek
- Mgr Waldemar Ćwirzeń
- Lic. techn. dent. Adam Jasiniewski
- Pracownik adm. Małgorzata Biel

Studia doktoranckie odbywają: lek. stom. Małgorzata Ponto, Michał Pelc, Iwona Prądecka, Magdalena Szepietowska, Magdalena Anyszka i Arkadiusz Błaszczyk.

Prace na stopień doktora nauk medycznych

1. Lek. dent. Zofia Prorok – *Określenie związku pomiędzy występowaniem *Candida albicans* a użytkowaniem protez stałych w aspekcie stomatopatii protetycznych* – promotor – prof. E. Spiechowicz (1975 r.).
2. Lek. dent. Stanisława Rejchert – *Zastosowanie materiałów kompozycyjnych do odbudowy uszkodzonych zębów (studium kliniczno-laboratoryjne)* – promotor – prof. E. Spiechowicz (1977 r.).
3. Lek. dent. Ewa Cichocka-Piekacz – *Skuteczność wybranych metod kontaktowego fluorkowania zębów w zależności od higieny jamy ustnej* – promotor – prof. E. Spiechowicz (1978 r.).
4. Lek. dent. Waldemar Głowacki – *Analiza kliniczna i statystyczna wyników leczenia protetycznego wybranymi rodzajami protez częściowych* – promotor – doc. T. Bączkowi (1999 r.).

Kolejne dwa przewody doktorskie Wojciecha Michalskiego i Krzysztofa Wilka zostały otwarte w Radzie Naukowej Instytutu Stomatologii.

Do głównych osiągnięć medyczno-naukowych należy zaliczyć wdrażanie wniosków wynikających z prowadzonych badań i doświadczeń własnych, szczególnie w dziedzinie analizy paralelometrycznej (dr A. Krocina). Należy tu również wspomnieć o promocyjnym oddziaływaniu profilu i roli Zakładu na pozostałe jednostki dydaktyczne w kraju. Na warszawskich wzorach oparta została struktura i systemy nauczania przedklinicznego w większości polskich uczelni.

Z satysfakcją odnotowujemy dziś pozytywną ocenę naszych dokonań w zakresie promocji metod dydaktycznych, wprowadzanych przy wykorzystaniu zdobytych współczesnej pedagogiki. Poziom szkolenia studentów spotkał się z dużym uznaniem europejskich hospicji zajęć przedklinicznych w Oddziale Stomatologii naszej Uczelni w okresie przed przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej.

Duży wpływ na poziom nauczania miały podręczniki i skrypty opracowane i wydane przez PZWL i Dział Wydawnictw naszej Uczelni. Należy tu wymienić chociażby kilka kolejnych wydań podręcznika dr. A. Krocina pt. *Modelarstwo i rysunek w technice dentystrycznej*, wzbogacanych każdorazowo o nowe elementy związane głównie z gnatofizjologią narządu żucia i morfologią uzębienia stałego.

Doktor S. Rejchert opracowała skrypt dla studentów – *Stomatologia zachowawcza w nauczaniu przedklinicznym* – wydawany trzykrotnie w latach 1977-1986. We współpracy z dr Elżbietą Musur z Kliniki Stomatologii Zachowawczej przygotowa-

ła podręcznik *Podstawy stomatologii zachowawczej w nauczaniu przedklinicznym* – ukazały się jego dwie edycje w latach 1993-1998. Należy podkreślić, że obie pozycje cieszyły się ogromnym zainteresowaniem, ponieważ stanowiły jedyne w kraju opracowania dla potrzeb dydaktyki studenckiej.

Doktor Krocin i docent Bączkowski opracowali dwa rozdziały (*Ceramika dentystyczna* i *Protezy twarzy*) do podręcznika *Współczesna protetyka stomatologiczna*, wydanego pod redakcją prof. E. Spiechowicza, wyróżnionego w 1975 r. nagrodą naukową II stopnia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej.

Z uznaniem należy wspomnieć o czynnym zaangażowaniu wielu pracowników zespołu w instytucjach uczelnianych, towarzystwach naukowych i innych.

Doktor Andrzej Krocin był członkiem Zespołu Konsultanta Krajowego w Dziedzinie Protetyki Stomatologicznej w latach 1978-1987. Współtworzył Sekcję Protetyki przy Oddziale Warszawskim Polskiego Towarzystwa Stomatologicznego, wykładał na kursach szkolenia podyplomowego dla lekarzy i techników dentystycznych. Przez dwie kadencje był członkiem Senatu naszej Uczelni.

Doktor Ewa Cichocka-Piekacz od 1975 r. do roku 1981 była sekretarzem redakcji czasopisma „Protetyka Stomatologiczna”, zastępcą Redaktora Naczelnego, a obecnie jest Redaktorem tego czasopisma. Przez wiele lat uczestniczyła w pracach komisji rekrutacyjnej w Oddziale Stomatologii. Współorganizowała warszawską Sekcję Protetyki Stomatologicznej, będąc jej sekretarzem w latach 1973-1981. Jest członkiem Sekcji Polskiej Akademii Pierre Foucharda. Odznaczona Srebrną i Złotą Odznaką PTS i Złotym Krzyżem Zasługi.

W pracach na rzecz studenckiego ruchu naukowego (ryc. 5) od lat bierze udział lek. dent. Wojciech Michalski, prowadząc Koło Naukowe przy Zakładzie Propedeutyki. Prace wykonywane przez studentów pod jego kierunkiem uzyskiwały wyróżnienia i nagrody na konferencjach STN w Warszawie i w Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie. Odznaczony został w roku 1999 Medalem Komisji Edukacji Narodowej.

Kierownik Zakładu – prof. Tadeusz Bączkowski – był zastępcą Dyrektora Instytutu Stomatologii w latach 1978-1981 i Dyrektorem tegoż Instytutu w latach 1981-1993 i 1999-2003. W latach 1993-1999 pełnił funkcję Prodziekana Oddziału Stomatologicznego I Wydziału Lekarskiego (ryc. 6). Powołany został również na członka Komisji Kontroli Zawodowej przy Ministrze Zdrowia (1985 r.). Był Prezesem Oddziału Warszawskiego PTS (w latach 1989-1995), członkiem Zarządu Głównego PTS oraz Przewodniczącym Komisji Współpracy z Zagranicą, a także członkiem Senatu Uczelni (w latach 1989-1999) i członkiem Rady Społecznej Samodzielnego Publicznego Szpitala Klinicznego Dzieciątka Jezus CLO (w latach 2002-2006). Odznaczony został Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, godnością Członka Honorowego PTS oraz najbliższym mu Medalem za Zasługi dla I Wydziału Lekarskiego warszawskiej Alma Mater.

Za przełomowy w historii Zakładu należy uznać rok 2000, kiedy to Zakład został przeniesiony z ulicy Filtrowej do pawilonu XI w Szpitalu przy ul. Nowogrodzkiej 59. Radykalnej poprawie uległy wówczas warunki pracy dydaktycznej (ryc. 7) i naukowo-badawczej. Zaprojektowano i oddano do użytku dwie duże sale do ćwiczeń przedklinicznych, jedną do demonstracji klinicznych i salę seminaryjną, wyposażone w nowoczesny sprzęt i urządzenia do prowadzenia zajęć na poziomie przewyższa-

Ryc. 5. Studenci z Koła Naukowego.
Od lewej: M. Anyszka, M. Pawłowska,
J. Perek oraz ich opiekun – lek. stom.
W. Michalski.

jącym często wiodące ośrodki europejskie. Wymienić tu należy przede wszystkim symulatory ruchu układu stomatognatycznego dla każdego stanowiska dydaktycznego, pozwalające na wysoce precyzyjne wykonywanie różnego typu zabiegów operacyjnych w zakresie profilaktyki, periodontologii, dentystyki zachowawczej i propedeutyki protetyki. W pracach związanych z zagospodarowaniem i urządzeniem nowego Zakładu brał udział cały zespół, ale szczególne wyrazy uznania należą się dr E. Cichockiej-Piekacz i dr. W. Głowackiemu za ich koncepcyjne i merytoryczne działania.

Zgodnie z oczekiwaniem Unii Europejskiej zmodernizowano programy dydaktyczne zajęć przedklinicznych i klinicznych na wszystkich latach studiów. Z ogromną satysfakcją należy podkreślić niezwykłą życzliwość i pomoc Władz Uczelni w otwarciu nowych od dawna oczekiwanych kierunków studiów na poziomie zawodowym dla techników dentystycznych i higienistek stomatologicznych oraz otrzymujących tytuł licencjata. Obydwa te kierunki odpowiadają współczesnym potrzebom i oczekiwaniom środowiska stomatologicznego. Profesor Tadeusz Bączkowski otrzymał od JM Rektora Uczelni pełnomocnictwo ds. organizacji kształcenia na kierunku technik dentystycznych.

Ryc. 6.
Prof. Tadeusz Bączkowski
Prodziekan I Wydziału
Lekarskiego
w latach 1993-1999

W odniesieniu do struktury zajęć i programu nauczania wiodącą rolę odegrali dr A. Krocin ze strony Medycznego Studium Zawodowego oraz profesorowie E. Spiechowicz i T. Bączkowski ze strony naszej Uczelni. Obok studiów stacjonarnych na tym kierunku wdrożono studia wieczorowe i zaoczne dla kandydatów posiadających dyplom technika dentystycznego i co najmniej trzyletnią praktykę zawodową, pragnących podwyższyć

Ryc. 7. Dr W. Głowacki i E. Cichocka-Piekacz ze studentami w sali ćwiczeń z propedeutyki protetyki stomatologicznej.

swoje kwalifikacje do poziomu licencjata. Pierwsze dyplomy ukończenia studiów licencjackich zostały wręczone w roku 2003.

Władze Uczelni i Dyrekcja Szpitala Dzieciątka Jezus uroczystie pożegnały we wrześniu 2003 r. odchodzącego na emeryturę prof. Tadeusza Bączkowskiego i powierzyły kierownictwo Zakładu **dr. hab. n. med. Leopoldowi Wagnerowi**.

W czasie uroczystości pożegnania prof. Bączkowski podziękował wszystkim obecnym za życzliwą współpracę i powiedział, że odchodzi po 45 latach pracy w Uczelni, w poczuciu należycie spełnionego obowiązku, a powodzenie w pracy zawdzięcza głównie swemu znakomitemu Zespołowi (ryc. 8), który zawsze był otwarty i wrażliwy na problemy życia studenckiego oraz dbał o dobre imię macierzystej placówki.

***Doktor hab. n. med. Leopold Wagner** (ryc. 9) tytuł lekarza dentysty uzyskał w Akademii Medycznej w Łodzi w 1986 r. W 1989 r. otrzymał specjalizację I stopnia ze stomatologii ogólnej, w 1992 r. – specjalizację II stopnia ze stomatologii dziecięcej. W 1998 r. został specjalistą II stopnia w stomatologii zachowawczej.

W roku 1991 uzyskał tytuł doktora nauk medycznych na podstawie rozprawy pt. *Ocena porównawcza materiałów do wypełnień kanałów korzeniowych zębów (praca doświadczalna)*. Stopień doktora habilitowanego nauk medycznych otrzymał w roku 2000 na podstawie rozprawy habilitacyjnej pt. *Badania przydatności wybranych materiałów do wypełnień w zapobieganiu i leczeniu próchnicy zębów mlecznych u dzieci*.

* Oprac. zespół redakcyjny.

Ryc. 8. Z uroczystości pożegnania z pracownikami Zakładu. **Od lewej:** W. Głowacki, S. Rejchert, T. Bączkowski, I. Tyszka, W. Cyganik; **dalej:** W. Michalski, E. Cichocka-Piekacz, E. Fitak, A. Jaśniewski, K. Wilk, B. Bączkowski, R. Lenkiewicz, A. Dolegacz i W. Ćwirzeń.

Ryc. 9.
Doc. Leopold Wagner
Kierownik Zakładu
od 2003 r. – nadal

W 1986 r. rozpoczął pracę jako asystent, w roku 1989 został asystentem, a w 1993 r. adiunktem w Instytucie Stomatologii Centralnego Szpitala Klinicznego Wojskowej Akademii Medycznej w Warszawie. W 2000 r. powołano go na Kierownika Zakładu Stomatologii Zachowawczej Centralnego Szpitala Klinicznego Wojskowej Akademii Medycznej w Warszawie. W latach 2002-2003 był Kierownikiem Instytutu Stomatologii CSK WAM w Warszawie.

Dnia 1 października 2003 r. po wygraniu konkursu został Kierownikiem Zakładu Propedeutyki i Profilaktyki Stomatologicznej Instytutu Stomatologii Akademii Medycznej w Warszawie. Od 1994 r. jest członkiem Międzynarodowej Honorowej Organizacji Dentystycznej Akademii Pierre Foucharda. W 2005 r. został powołany na Pełnomocnika Dziekana ds. Technik Dentystycznych. W tym samym roku został członkiem Zarządu Warszawskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Stomatologicznego i od tego samego roku jest Przewodniczącym Kolegium Konsultantów Ogólnopolskiego Programu Edukacyjnego „*Repetitio est*”.

Doktor hab. n. med. Leopold Wagner dotychczas opublikował 216 prac, w tym: 189 w recenzowanych czasopiśmie o zasięgu krajowym lub zagranicznym, 27 przedstawił na kongresach krajowych i zagranicznych. Jest autorem lub współautorem trzech książek: *Materiały wypełniające uwalniające fluorki w leczeniu próchnicy zębów mlecznych*, Med. Tour Press Int., Warszawa 2001; *Wybielanie zębów*, Med Tour Press Int., Warszawa 2003 i *Wybielanie zębów żywych*, Med Tour Press Int., Warszawa 2006. W 1997 r. otrzymał nagrodę CED Travel Award za pracę *Assessment deter-*

mination of fluoride uptake by enamel of the other teeth and fluoride blood content after glass ionomer restoration in rat, przyznaną przez International Association of Dental Research Continental European Division w Madrycie. W tym samym roku otrzymał nagrodę III stopnia Rektora Wojskowej Akademii Medycznej w Łodzi za pracę *Uwalnianie jonów fluorkowych z kompomerów i materiałów złożonych*.

Na rycinie 10 przedstawiono Zespół Zakładu w 2007 r.

Na następnej stronie. **Ryc. 10. Zespół Zakładu Propedeutyki i Profilaktyki Stomatologicznej. I rząd od lewej:** Wiesława Cyganik, Małgorzata Biel, Ewa Cichocka-Piekacz, Stanisława Rejchert, Ewa Fitak, Renata Lenkiewicz; **II rząd od lewej:** Adam Jasiniewski, Waldemar Ćwirzeń, Krzysztof Wilk, Leopold Wagner (Kierownik Zakładu), Waldemar Głowacki.

